

Bharat Chandak
SATYA ELECTRICALS

SOLICOR, Rakord, Legrand, MAVELLS, LAF INDIAN, INDOASIAN, Finolex, OKOLOR, USHA, PHILIPS, GreatWhite, SIEMENS

Tapadia Market, Chain Sukh Road, Latur-413512
Ph : (O) 243678, 244458, 250776, (R) 242018
Email:satyaelectricals@rediffmail.com

लातूर वर्ष ४ थे अंक ३६ वा शनिवार दि.०६ जूलै २०२४ पृष्ठ ४ स्वागत मूल्य २ रु.

पेपरफुटीचे विधेयक विधानसभेत सादर, ब्रिटनमध्ये सत्तापरिवर्तन; पंतप्रधान गुन्हासाठी कडक शिक्षेची तरतूद मोदींकडून स्टार्मर यांचे अभिनंदन

मुंबई : सरकारी नोकरभरतीच्या स्पर्धा परीक्षांमध्ये होणारे पेपरफुटी, कॉपीसारखे अनुचित प्रकार रोखण्यासाठी राज्य सरकार कायदा करणार असून यासंदर्भातील विधेयक शुक्रवारी (ता. ०५ जुलै) विधानसभेत सादर करण्यात आले. या विधेयकातील तरतुदीनुसार पेपरफुटीच्या गुन्हात गुन्हा सिद्ध झाल्यास दोषीला तीन ते पाच वर्षांपर्यंत कारावास आणि १० लाख रुपये दंडाच्या शिक्षेची प्रस्तावित करण्यात आली आहे. स्पर्धा परीक्षेसाठी नियुक्त झालेला सेवा पुरवठादार पेपरफुटीत दोषी आढळल्यास त्याला एक कोटी रुपयांपर्यंत दंडाच्या शिक्षा आणि परीक्षेचा

खर्च वसूल करण्याची तरतूद विधेयकात आहे. तसेच अशा सेवा पुरवठादारास चार वर्ष कोणतीही स्पर्धा परीक्षा घेण्यापासून प्रतिबंध केला जाणार आहे. संस्थेचे संचालक, व्यवस्थापक किंवा प्रभारी व्यक्ती या कायदांतर्गत दोषी आढळल्यास त्याला तीन वर्ष ते १० वर्षांपर्यंत कारावास आणि एक कोटी रुपये दंडाच्या शिक्षेची तरतूद विधेयकात करण्यात आली आहे. स्पर्धा परीक्षेतील गैरव्यवहार टाळण्यासाठी पेपरफुटीच्या विरोधात कायदा करण्याची घोषणा राज्य सरकारने केली होती. स्पर्धा परीक्षांमध्ये गैरप्रकार करणारे किंवा पेपर फोडणाऱ्याविरोधात कारवाई

करण्यासाठी कोणताही कायदा अस्तित्वात नव्हता. इतर राज्यांनी आणि केंद्र सरकारने हा कायदा केल्यानंतर राज्य सरकारने त्याबाबत पावले उचलली आहेत. स्पर्धा परीक्षांमधील उमेदवाराने, कोणत्याही व्यक्तीने, गटाने किंवा संस्थाने केलेल्या अनुचित प्रकारांना रोखण्यासाठी या विधेयकात तरतुदी करण्यात आल्या आहेत. या तरतुदीनुसार स्पर्धा परीक्षेत कोणत्याही उमेदवाराने स्वतः किंवा इतर कोणत्याही व्यक्तीच्या मदतीने परीक्षेत कोणत्याही लिखित, अ-लिखित, नकळ केलेल्या, मुद्रित केलेल्या साहित्याचा, इलेक्ट्रॉनिक किंवा आयटी उपकरणांमधून मिळविलेल्या

साहित्याचा बेकायदेशीर वापर करणे किंवा परीक्षेमध्ये कोणतीही अनुचित प्रकार करणे हा गुन्हा समजला जाणार आहे. विधेयकानुसार खालील बाबी गुन्हा ठरणार प्रश्नपत्रिका, उत्तर तालिका (आन्सर की) किंवा त्याचा कोणताही भाग फोडणे, त्यासाठी इतरांशी संगनमत करणे. कोणत्याही प्राधिकाशावाय प्रश्नपत्रिका किंवा एखादे ऑप्टिकल मार्क रेकॉग्निशन रिसपॉन्स (अनुक्रिया) पत्र किंवा इतर कोणत्याही पद्धतीची उत्तरपत्रिका अनधिकृतपणे मिळविणे किंवा ताब्यात घेणे.

नवी दिल्ली, : ब्रिटनमध्ये १४ वर्षांनंतर लेबर पक्षाने पुन्हा एकदा सत्ता मिळवली आहे. शुक्रवारी जाहीर झालेल्या निकालात लेबर पक्षाने बहुमताचा आकडा गाठला आहे. लेबर पक्षाच्या यशाबद्दल पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी पक्षाचे नेते कीअर स्टार्मर यांचे अभिनंदन केले. लेबर पक्षाने आतापर्यंत ६५० पैकी ४०० पेक्षा अधिक जागा मिळवल्या आहेत. निवडणुकीदरम्यान मजूर पक्षाचे नेतृत्व करणारे कीअर स्टार्मर हे ब्रिटनचे पुढील पंतप्रधान असण्याची शक्यता आहे. ब्रिटनमध्ये १४ वर्षांनंतर लेबर पक्षाची पुन्हा सत्ता लेबर पक्षाने आतापर्यंत ६५० पैकी ४०० पेक्षा अधिक जागा मिळवल्या पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी पक्षाचे नेते कीअर स्टार्मर यांचे अभिनंदन पंतप्रधान ऋषी सुनक यांचेही पंतप्रधान मोदींनी मानले आभार पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांनी एक्सद्वारे कीअर स्टार्मर यांचे अभिनंदन केले. पंतप्रधान

मोदींनी एक्सद्वारे लिहिले की, कीअर स्टार्मर यांचे यूकेच्या सार्वत्रिक निवडणुकीत मजबूत करण्यासाठी, परस्पर विकास आणि समृद्धी वाढवण्यासाठी मी आपल्या सकारात्मक आणि रचनात्मक सहकार्याची अपेक्षा करतो, असेही पंतप्रधान मोदींनी लिहिले आहे. यासोबतच ब्रिटनचे मावळते पंतप्रधान ऋषी सुनक यांचेही पंतप्रधान मोदींनी एक्सवरून आभार मानले आहेत. त्यांनी लिहिले की, ऋषी सुनक यांच्या प्रशंसनीय नेतृत्वासाठी आणि त्यांनी त्यांच्या कार्यकाळात भारत - ब्रिटन यांच्यातील संबंध अधिक दृढ करण्यासाठी दिलेल्या योगदानाबद्दल धन्यवाद. ऋषी सुनक यांना पुढील वाटचालीसाठी हार्दिक शुभेच्छा, असेही पंतप्रधान मोदी म्हणाले. दरम्यान, यापूर्वी ब्रिटनमध्ये २०२२ पासून कॅन्सरटॅटव्ह पक्षाची सत्ता होती. या सरकारचे नेतृत्व ऋषी सुनक यांच्याकडे होते. शुक्रवारी निवडणूक निकालानंतर ऋषी सुनक यांनी राजा चार्ल्स यांच्याकडे राजीनामा दिला.

उल्लेखनीय विजयाबद्दल हार्दिक अभिनंदन आणि शुभेच्छा. सर्व क्षेत्रांमध्ये भारत-यूके सर्वसमावेशक धोरणात्मक भागीदारी अधिक

हाथरसवर राजकारण नाही : राहुल गांधी

हाथरस : विरोधी पक्षनेते राहुल गांधी यांनी शुक्रवारी हाथरस पीडितांच्या कुटुंबियांची भेट घेऊन सांत्वन केले. अलीगढ येथील पिलखाना येथे हाथरस दुर्घटनेत मृत्यूमुखी पडलेल्यांच्या कुटुंबियांच्या भेटीसाठी राहुल गांधी पोहोचले होते. यावेळी राहुल गांधी यांनी मृतांच्या कुटुंबियांना न्याय मिळवून देण्याचे आश्वासन दिले. या दुर्घटनेला जो कोणी जबाबदार असेल त्याच्यावर कठोर कारवाई व्हायला हवी, असेही राहुल गांधी म्हणाले. मंगळवारी हाथरस येथे भोले बाबा यांच्या सत्संग कार्यक्रमात १२१ लोकांचा दुर्दैवी मृत्यू झाला होता. राहुल गांधी यांचा ताफा सकाळी साडेसात वाजता पिलखान्यात पोहोचला. त्यानंतर राहुल गांधी यांनी हाथरसच्या फुलरई येथे सत्संग कार्यक्रमात मृत्यूमुखी पडलेल्यांच्या कुटुंबियांची भेट घेतली. या घटनेत प्रशासनाची उणीव जाणवली आहे तसेच अनेक कुटुंबांचे नुकसान झाले असल्याचे राहुल गांधी यांनी म्हटले. यासोबत काँग्रेस पक्ष तुमच्या पाठिशी आहे आम्ही तुम्हाला मदत करू असेही राहुल गांधी यांनी म्हटले. या घटनेमुळे अनेक कुटुंबांचे नुकसान झालं असून अनेक लोक मरण पावले आहेत. मला याचे राजकारण करायचे नाही. प्रशासनाच्या व्यवस्थेत अनेक उणिवा आहेत. मला वाटतं त्यांना जास्त भरपाई मिळायला हवी कारण ही खूप गरीब कुटुंब आहेत. मी उत्तर प्रदेशच्या मुख्यमंत्र्यांना

मोकळ्या मनाने नुकसान भरपाई देण्याची विनंती करतो. पीडितांच्या कुटुंबियांना आता त्याची गरज आहे. त्यामुळे लवकरात लवकर अधिक भरपाई द्यावी. मी त्यांच्या कुटुंबियांसोबत बोलताना त्यांनी सांगितले की घटनेच्या ठिकाणी पोलीस बंदोबस्त पुरेसा नव्हता असे राहुल गांधी म्हणाले. दुसरीकडे, अलीगढमधील एका पीडित कुटुंबातील सदस्याने सांगितले की, राहुल गांधींनी आम्हाला मदतीचे आश्वासन दिले होते. पक्षाच्या माध्यमातून आम्हाला पूर्ण मदत केली जाईल, असे राहुल गांधी सांगितले. त्यांनी आम्हाला संपूर्ण घटनेबद्दल आणि ते कसे घडले याबद्दल विचारले. दरम्यान, उत्तर प्रदेश पोलिसांनी गुरुवारी या कार्यक्रमाच्या आयोजन समितीशी संबंधित सहा जणांना अटक केली. पोलिसांच्या अंतर्गत तपास अहवालात व्यवस्थापन आणि सुरक्षा प्रोटोकॉलमधील गंभीर त्रुटी समोर आल्या आहेत.

रेणापूर येथील रेणुका देवी मंदिर तीर्थक्षेत्राच्या विकास कामासाठी आ. रमेशआप्पा कराड यांच्या प्रयत्नातून तीन कोटीचा निधी मंजूर

लातूर : - असंख्य भाविकांचे श्रद्धास्थान असलेल्या रेणापूर येथील श्री रेणुका देवी मंदिर या तीर्थक्षेत्राच्या विकास कामासाठी व येणाऱ्या भाविकांना नागरी मूलभूत सोई सुविधा पुरविण्याच्या कामासाठी यात्रा स्थळांच्या विकास कामासाठी सहाय्यक अनुदान योजनेअंतर्गत भाजपाचे नेते आ. रमेशआप्पा कराड यांच्या प्रयत्नातून तब्बल तीन कोटी रुपयांचा निधी मंजूर झाला आहे. सदरील निधी मंजूर झाल्याने भाविक भक्तात मोठे समाधानाचे वातावरण निर्माण झाले आहे. भाजपाचे नेते आ. रमेशआप्पा कराड यांच्या नेतृत्वाखाली रेणापूर नगरपंचायतीवर पहिल्याच निवडणुकीत भाजपाचा झेंडा फडकला आणि रेणापूरच्या विकासाला गती मिळाली. रेणापूर शहरातील प्रत्येक प्रभागात रिमेंट रस्ते, नाली बांधकाम, नवीन पाणीपुरवठा योजना, रेणुका देवी मंदिर परिसरात भक्तनिवास, सम्राट अशोक बौद्ध विहार, बालाजी मंदिर परिसरात शुभ कार्यासाठी आवश्यक असणारे भव्य सभागृह, मुस्लिम बांधवांसाठी शादी खाना, रेणानदीवर घाट बांधकाम, विविध वस्तीत असलेल्या मंदिरांना सभागृह, समशान भूमी शेड यासह विविध विकास कामासाठी आ. रमेशआप्पा कराड यांनी शासनाच्या माध्यमातून कोट्यावधी रुपयांचा निधी खेचून आणला. त्याचबरोबर केंद्र आणि राज्य शासनाच्या माध्यमातून मराठवाड्यात सर्वाधिक घरकुल मंजूर केले. रेणापूर नगरपंचायतीचे पहिले नगराध्यक्ष अभिषेक

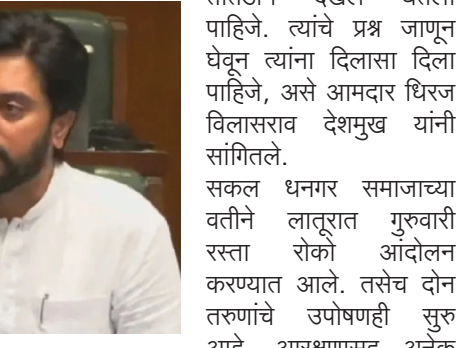
आकनगिरे यांना आ. रमेशआप्पा कराड यांच्या नेतृत्वात रेणापूरच्या इतिहासात पहिल्यांदाच विकास कामाचा मोठा डोंगर उभा करण्यात यश आले आहे. रेणापूर येथील श्री रेणुका देवीच्या मंदिर परिसरात भाविकांना पुरेशा प्रमाणात नागरी मूलभूत सुविधा मिळव्यात या दृष्टीने राज्याच्या नगर विकास विभागांतर्गत सहाय्यक अनुदान योजनेतून निधी मिळावा यासाठी भाजपाचे नेते आ. रमेशआप्पा कराड यांनी राज्याचे मुख्यमंत्री मा. एकनाथजी शिंदे आणि उपमुख्यमंत्री मा. देवेंद्रजी फडणवीस साहेब यांच्याकडे वेळोवेळी पाठपुरावा केला. आ. कराड यांनी केलेल्या पाठपुराव्यामुळे रेणुका देवी मंदिर तीर्थक्षेत्र परिसर विकासासाठी तब्बल तीन कोटी रुपयांचा निधी राज्य शासनाच्या नगर विकास विभागाने ४ जुलै २०२४ रोजीच्या परिपत्रकानुसार मंजूर केला आहे. नव्याने मंजूर झालेल्या तीन कोटी रुपयांतून आदिशक्ती श्री रेणुका देवी मंदिर परिसरात भक्तनिवास दर्शन रांग आणि प्रसादालय यासह भाविकांसाठी मूलभूत सुविधा केल्या जाणार आहेत सदरील निधी मंजूर करून दिल्याबद्दल भाजपाचे नेते आ. रमेशआप्पा कराड यांचे

पहिले नगराध्यक्ष अभिषेक आकनगिरे, दिनकर राठोड, माजी नगराध्यक्ष आरती राठोड, सांगाणो सदस्य चंद्रकांत कातळे, भाजपाचे दत्ता सरवटे, श्रीकृष्ण मोटेगावकर, अच्युत कातळे, सुधिर तोडकरी, शेख अजीम, उत्तम चव्हाण, विजय चव्हाण, उज्वल कांबळे, संतोष राठोड, राजकुमार आलापुरे, दिलीप आकनगिरे, उत्तम घोडके, महेश गाडे, हनुमंत भालेराव, रोहित खुमसे, दिलीप चव्हाण, अंतराम चव्हाण, धम्मामंद घोडके, व्यंकट आकनगिरे, लखन आवळे, मारुफ आत्तार, गणेश माळेगावकर, सुनील आलापुरे, जगन्नाथ कातळे, नंदू बंडे, सचिन शिरसकर, गणेश चव्हाण, मारलापुळे, नागेश बसतापुरे, रमेश वरवटे, हरी पांचाळ, पप्पू कुडके यांच्यासह भाजपाचे कार्यकर्ते रेणुका मातेचे भाविक भक्त यांनी आभार व्यक्त केले आहेत.

सरकारच्या शिष्टमंडळाने उपोषणकर्त्या धनगर समाजबांधवांची भेट घ्यावी

लातूर : प्रतिनिधी लातूरमधील पु. अहिल्यादेवी होळकर चौक परिसरात धनगर समाजाच्या बांधवांचे गेल्या आठ दिवसांपासून उपोषण सुरु आहे. या विषयाचे गांभीर्य लक्षात घेवून राज्य सरकारने या उपोषणाची तातडीने दखल घ्यावी आणि सरकारचे शिष्टमंडळ नेमून त्यांनी उपोषणकर्त्या समाजबांधवांची भेट घ्यावी, अशी मागणी लातूर ग्रामीणचे आमदार धिरज विलासराव देशमुख यांनी शुक्रवारी केली. पावसाळी अधिवेशन सुरु असून यात लातूर ग्रामीणचे आमदार धिरज विलासराव देशमुख यांनी लातूरत सुरु असलेल्या धनगर समाज बांधवांच्या उपोषणाकडे सरकारचे लक्ष वेधले. आरक्षणाच्या मागणीसाठी गेल्या आठ दिवसांपासून हे उपोषण सुरु आहे. उपोषणकर्त्या समाजबांधवांची आता प्रकृती ढासळत आहे. त्यामुळे सरकारने या विषयाचे गांभीर्य ओळखून समाज बांधवांची

तातडीने दखल घेतली पाहिजे. त्यांचे प्रश्न जाणून घेवून त्यांना दिलासा दिला पाहिजे, असे आमदार धिरज विलासराव देशमुख यांनी सांगितले. सकल धनगर समाजाच्या वतीने लातूरत गुरुवारी रस्ता रोको आंदोलन करण्यात आले. तसेच दोन तरुणांचे उपोषणही सुरु आहे. आरक्षणासह अनेक न्याय्य मागण्या समाजाच्या वतीने सरकारकडे करण्यात आल्या आहेत. पण सरकारने अद्याप या उपोषणाची दखल घेतली नाही. यापूर्वी सरकारतर्फे धनगर समाजाला आरक्षण देवू, अशी घोषणाही झाली आहे. ती अद्याप पूर्ण झालेली नाही. त्यामुळे सरकारने तातडीने समाज बांधवांना दिलासा द्यावा. समाजासमाजात वादत असलेले तेंढ कमी करावे, याकडेही आमदार धिरज विलासराव देशमुख यांनी लक्ष वेधले.

कल्याणामध्ये विजेच्या धक्क्याने दुभत्या म्हैशींचा तडफडून मृत्यू

कल्याण पूर्वकडील एका तबेल्यामध्ये शुक्रवारी (दि.५) दुपारच्या सुमारास दुर्दैवी घटना समोर आली आहे. महावितरणच्या विद्युत वाहिनीशी संपर्क झाल्याने तबेल्यातील दुभत्या म्हैशींचा तडफडून मृत्यू झाला आहे. यामध्ये ७ जनावरांमध्ये ३ गाभण म्हैशी, २ रेडकू आणि एका वासराचाही समावेश आहे. या दुर्घटनेची माहिती कळताच महावितरणच्या अधिकाऱ्यांनी घटनास्थळी भेट दिली आहे. कल्याण पूर्वकडील कल्याण-शिळ रोडला असलेल्या टाटा पॉवर परिसरात दुभत्या जनावरांचा हा तबेला आहे. दुपारच्या वेळी ही जनावरे रवंथ करत बसली होती. इतक्यात विद्युत प्रवाह वेगाने प्रवाहित झाल्याने तबेल्यात बांधलेल्या ३ गाभण म्हैशी, २ म्हैशींचे रेडकू, १ गाय आणि तिचे वासरू अशी ७ जनावरे तडफडून मृत्युमुखी पडली. ओलसर जमीन असल्यास या तारांतून वाहणाऱ्या विद्युत प्रवाहाशी संपर्क झाल्यास धक्का बसण्याची शक्यता असते. बहुदा त्यामुळेच विद्युत प्रवाहाशी संपर्क झाल्याने जनावरांचा मृत्यू झाला असावा, असा महावितरणचा कयास आहे. दरम्यान या दुर्दैवी घटनेमुळे तबेल्याचा मालक आणि त्याच्या मजुरांमध्ये शोककळा पसरली होती. या प्रकरणी महावितरणच्या अधिकाऱ्यांनी तातडीने घटनास्थळाची पाहणी केली आहे. घडलेल्या घटनेचा वरिष्ठांना अहवाल दिला जाणार असल्याचे या अधिकाऱ्यांनी स्पष्ट केले.

धनगर समाज आरक्षणाविषयी जिल्हाधिका-यांसोबतची बैठक निष्फळ

लातूर : प्रतिनिधी धनगर समाज अनुसूचित जमातीची अंमलबजावणी करावी, या प्रमुख मागणीसाठी सकल धनगर समाजाच्या वतीने आक्रमकपद्धतीने आंदोलन करण्यात येत आहे. दरम्यान दि. ५ जुलै रोजी धनगर समाजाच्या प्रतिनिधींसोबत जिल्हाधिकारी वर्षा ठाकुर-घुगे यांच्या उपस्थितीत जिल्हाधिकारी कार्यालयात बैठक झाली. मात्र या बैठकीत काहीच तोडगा निघाला नाही. या बैठकीतील चर्चेने धनगर समाजाचे प्रतिनिधी समाधानी झाले नाहीत. बैठक निष्फळ ठरली. त्यामुळे गेल्या आठ दिवसांपासून बेमुदत उपोषण करीत असलेले चंद्रकांत हजारे व अनिल गोयकर यांचे उपोषण सुरुच आहे. धनगर समाजाच्या मागण्या मान्य झाल्याशिवाय अथवा शासनाचे अधिकृत शिष्टमंडळ उपोषणकर्ते हजारे व गोयकर यांची प्रत्यक्ष भेट घेऊन त्यांचे

समाधान करीत नाही तोपर्यंत उपोषणातून माघार घेणार नाही, असा निर्धार हजारे व गोयकर यांनी केला आहे. जिल्हाधिकारी यांच्यासोबत झालेल्या बैठकीत निवेदन मिळाले, ते आम्ही शासनदरबारी पाठवले, हेच सांगण्यात आले. ही बैठक निष्फळ ठरल्याची नाराजी धनगर समाजाच्या प्रतिनिधींनी व्यक्त केली.

संपादकीय....

दक्षिणेतील घडामोडी चिंताजनक

लोकसभा निवडणुकीच्या निकालानंतर दक्षिण भारतातील राजकारणाला कलाटणी मिळत असल्याचे दिसत आहे. दक्षिण भारतातून निवडून गेलेल्या १३० खासदारांना मोदी सरकार हे उत्तर भारतासाठीच काम करत आहे, असा विचार विरोधकांकडून 'सेट' केला जात आहे. या विचाराचा प्रभावीपणे प्रचार राहुल गांधी आणि त्यांच्या यंत्रणेमार्फत केला जात आहे. कर्नाटक सरकारने राज्यासाठी वेगळा झेंडा आणि गीत आणण्याची घोषणा केली आहे. एकुणातच दक्षिण भारतात घडणार्या घडामोडी चिंताजनक आहेत.

आंध्र प्रदेशातील सत्ताधारी तेलगू देसम हा केंद्रातील एनडीए सरकारमधील घटक पक्ष आहे. त्यामुळे आंध्र प्रदेशला केंद्र सरकारकडून आर्थिक मदत मिळू शकते. अशावेळी माकप, द्रमुक आणि काँग्रेस हे केरळ आणि तामिळनाडूसाठी विशेष आर्थिक दर्जा देण्याची मागणी करतील; पण अशा प्रकारचे आर्थिक धोरण उत्तर भारतातील राज्य प्रामुख्याने बिहारला नुकसानकारक ठरू शकते. तामिळनाडूत सत्ताधारी द्रमुक सरकारविरुद्ध जनतेत असंतोष निर्माण होत आहे. गेल्या काही दिवसांपूर्वी विषारी दारुमुळे ५५ जणांचे बळी गेले आणि अनेक जण गंभीर आजारी पडले आहेत. जयललिता यांच्या मृत्यूनंतर अण्णा द्रमुक पक्षात अनागोंदी माजली आहे. आता या गटांना स्टॅलिन सरकारच्या खराब कामगिरीमुळे जीवनदान मिळत आहे. दक्षिण भारतातून निवडून गेलेल्या १३० खासदारांना मोदी सरकार हे उत्तर भारतासाठीच काम करत आहे, असा विचार विरोधकांकडून 'सेट' केला जात आहे. या विचाराचा प्रभावीपणे प्रचार राहुल गांधी आणि त्यांच्या यंत्रणेमार्फत केला जात आहे. अर्थात, ही भूमिका लोकशाहीसाठी घातक आहे. या तापलेल्या वातावरणात आणखी भर घालण्याचे काम तामिळनाडू सरकारने नियुक्त केलेल्या न्यायाधीश चंद्र यांच्या अध्यक्षतेखालील उच्चस्तरीय समितीच्या शिफारशींनी केले आहे. या समितीने माध्यमिक शिक्षण व्यवस्थेत बदल करण्यासाठी केलेल्या शिफारशी धक्कादायक आहेत. आजघडीला तरुणाईत असणारी मोदी यांच्या नेतृत्वाखालील हिंदूत्ववादी विचारसरणीचा पगडा सैल करण्यासाठी द्रविड विचारसरणीला प्रभावी करण्याचा जोरदार प्रयत्न केला जात आहे. त्यामुळे तामिळनाडू सामाजिक फुटीच्या उंबरठ्यावर उभा आहे. न्यायाधीश चंद्र समितीने विद्यार्थ्यांच्या हातात दोरी आणि गंडा बांधण्याला विरोध दर्शविला आहे. जेणेकरून शाळेत जातीची ओळख पुसली जाईल. तसेच कपाळावर कुंकू, चंदन लावता येईल; मात्र टिळा लावू नये. तसेच विद्यार्थिनीचे लांब केस असावेत, जेणेकरून त्यांना वेण्या घालता येतील. या समितीकडून अशा अनेक शिफारशी केल्या आहेत. सामाजिक कार्यकर्त्यांनी मात्र समाजात बदल आणणे गरजेचे असल्याचे म्हटले आहे.

कर्नाटक आणि तेलंगणात राज्य करणार्या काँग्रेस पक्षाला भाजपने पराभूत केले. आंध्र प्रदेशात विधानसभा निवडणुकीत टीडीपीने ९५ टक्के जागांवर यश मिळवले आहे. भाजपने राज्यांत टीडीपी आणि जनकल्याण सेनेशी आघाडी करत निवडणूक लढली होती. तामिळनाडूत भाजपने मतांची टक्केवारी वाढविली; मात्र त्यात एकही लोकसभेची जागा मिळाली नाही. आंध्र प्रदेशमध्ये माजी मुख्यमंत्री जगनमोहन रेड्डी यांना टीडीपी पक्ष हा वायएसआर काँग्रेसच्या मागे लागल्याचे वाटत आहे. वायएसआरच्या कार्यालयांना आणि निवासस्थानांना जमीनदोस्त करून राजकीय बदला घेत असल्याचे रेड्डी आरोप करत आहेत. केरळमध्ये पहिल्यांदा भाजपला लोकसभेची एक जागा मिळाली. यावेळी राज्याच्या 'लाल किल्ल्या'ला भगव्या राजकारणाने भगदाड पाडले, तरीही राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघाने केरळच्या पलकड येथे लोकसभा निवडणुकीत हिंदूत्ववाला बसलेल्या झटक्याचा आढावा घेण्यासाठी बैठक बोलावली आणि त्यामागे पराभव हे कारण तर नसावे? लोकसभा निवडणुकीच्या प्रचारातील दक्षिण नेत्यांच्या भाषणांचे विश्लेषण केल्यास काही ठिकाणी परकी शक्ती या आवाजाच्या मागे सक्रिय असल्याचा आरोप होत आहे. त्यात तथ्य असल्यास राष्ट्रीय तपास यंत्रणांनी बदलत्या ट्रेंडवर लक्ष ठेवायला हवे अन्यथा राष्ट्रविरोधी शक्तींना थारा मिळेल. म्हणून मोदी सरकार याबाबत काही करणार का? ही एकप्रकारे राजकीय इच्छाशक्तीची कसोटी आहे.

इथे दुकान मांडून चक्र अमली पदार्थ विकतात

अमली पदार्थ, त्यांचे सेवन, खरेदी विक्रीची साखळी, या घटकांच्या सेवनाचे दुष्परिणाम, त्याचा तरुणाईवर होणारा परिणाम या सगळ्या मुद्द्यांवर सध्या आपल्याकडे प्रचंड चर्चा सुरू आहे. खरेतर ती नेहमीच होत असते, पण एखादी रेव्ह पार्टी पकडली गेली, फर्गसन रोडवरच्या हॉटेलसारखा प्रसंग उद्व्वला की आणखी तीव्रतेने होते. या अमली पदार्थांच्या आहारी जाणाऱ्यांवर होणारा परिणाम, त्यापोटी वाटणारी काळजी यातून ही चर्चा होत असते हे सगळ्यांनाच माहीत आहे. त्यामुळेच अमली पदार्थ चाकलेट गोळ्या विकतात तसे दुकान मांडून विकले जात असतील असे जर तुम्हाला कोणी सांगितलं तर त्यावर विश्वास ठेवावला का?

मी आधी ठेवला नसता, पण प्रामुख्याने मी अशा दुकानाला भेट दिली. अमली पदार्थांबाबतची आपल्याकडची चर्चा आणि असे बाजारहात हे पदार्थ थेट विकणारे दुकान यांचा मला खरेतर काही ताळमेळच घालता येत नव्हता. तो सगळा अनुभव सविस्तरच सांगायला हवा

प्राग (झेंक प्रजासत्ताक) हे अतिशय सुंदर असे शहर. तेथील देखण्या वास्तू, राजवाडे, चर्चिस, म्युझियम, लोकसारे काही अतिशय लोभस. एक अगळी प्रसन्नता येथील वातावरणात कायमच द्रवळत असते. सार्वजनिक वाहतूक व्यवस्थाही अत्यंत शिस्तित आणि सुरळीत. लोकही शिस्त आणि स्वच्छता यांना प्राधान्य देणारे. जगभरातील पर्यटक येथे येतात आणि हसखून जातात. टोलेजंम देखण्या वास्तूंनी डोळे दिपले जातात तसे येथील पत्र क्लब तरुणाईला आकर्षित करते. असे असले तरी कुठेही कशाचा अतिरेक पाहायला मिळत नाही. इथल्या सिटी सेंटमधील गल्ल्याही प्रशस्त आणि तितक्याच गजबलेल्या. येथील प्रसिद्ध चार्ल्स ब्रीज ओलांडून पॅलेसकडे जातेवेळी काही वेगळ्या दुकानांनी माझे लक्ष वेधले.

काही सुपरमार्केटस, टोया, भेटवस्तूची दुकाने आजूबाजूला होती. तिथे अनेक पर्यटक भेटही देत होते. मात्र, या वेगळ्या दुकानांनी लक्ष वेधले कारण ती दुकाने होती चक्र अमली पदार्थांची. कॅनबिस, वीड्स (ज्युला आपण गांजा, भांग, चरस, हशीश वगैरे वेगवेगळ्या प्रकारच्या नावांनी ओळखतो) अशा पदार्थांची, त्यापासून बनलेल्या उत्पादनांची तिथे विक्री होते. होय या देशात अशा पदार्थांचे सेवन किंवा विक्रीला कायदेशीर मान्यता देण्यात आलेली आहे.

म्हटलं आत जाऊन तर पाहू काय असतं तेआत प्रवेश करताच एकदम चकाकच असं ते जणू चॉकलेटचं दुकानच भासलं. एक मुलगी ते दुकान चालवत होती. तिच्या काऊंटरवर अनेक बरण्या होत्या. त्यांवर त्या-त्या पदार्थांचे नाव लिहिले

होते. मग, तिला त्याबाबत माहिती विचारली. ती सांगू लागली. तेव्हा तिला विचारले, की हे सांगतानाचा व्हिडीओ घेऊ का हो, च्या की असे सांगून ती उत्साहाने माहिती देऊ लागली आपण चॉकलेट, किंवा चहा-कॉफीची माहिती देतो, इतक्या सहजतेने ती सांगत होती. तिथले पदार्थ, त्यांचे उगमस्थान, त्यांची वैशिष्ट्ये, त्यांची किंमत, कोणता पदार्थ स्मोक केल्यांतर किती वेळाने आणि काय परिणाम जाणवू लागतोआदी सारी इथंभूत माहिती तिने दिली. ती सारी व्हिडीओमध्ये कॅद केेली. मी तिच्याशी बोलत असतानाच एका पाश्चात्य व्यक्तीने त्याची खरेदी सुरू केली होती, ती संधी साधत मी तिथून काढता पाय घेऊ शकलो, अन्यथा तिच्यासाठी

मी देखील ग्राहक असल्याने व्हिडीओच्या बदल्यात फेव्हर म्हणून काही खरेदी करेल, अशी तिची अपेक्षा होती. अर्थात, जगात अनेक ठिकाणी हे सौम्य अमली पदार्थ - रिफ्रिजेशन ड्रग्स- कायदेशीरपणे उपलब्ध असतात. अमेरिकेच्या ५०

भुशी डॅमच्या घटनेत वाहून गेली ती मानवी जागरुकता प्रशासनाची सतर्कता

भुशी धरण परिसरातील धबधब्यावर वर्षाविहाराचा आनंद लुटताना त्यांना अजिबात कल्पनाही नसेल, की इतके मयाळ वाटणारे पाणी क्रूर होऊन आपल्यावर झडप घालणार आहे. पाण्याचा अंदाज नाहीच लागत असा. ते छायाचित्रे टिपत होते, दृश्यफिती चित्रित करत होते. त्यांना त्या सगळ्या अनुभवाची आनंदी आठवणखूप तयार करायची असणार. पण, ते करताना पाण्याने आपला प्रवाह इतका वेगवान केला, की आता आत्तापर्यंत लडविळ स्पर्श करत पायला बिलगणारे पाणी विळखा होऊन घट्ट आवळू लागले. त्यापुढे काय झाले आणि ते कसे वाहून गेले, हे समाज माध्यांवर प्रसारित झालेल्या दृश्यफितींमधून एव्हाना लाखों जणांनी पाहिले आहे. जे झाले, ते भयानक होते. ही दृश्यफित प्रसारित झाली, तेव्हा ती पाहून मन विषण्ण झाले. आजूबाजूला असलेल्यांना त्यांना वाचवायची इच्छा असूनही पाण्याच्या प्रचंड प्रवाहापुढे त्यांचेही काही चालले नाही. ही हतबला अधिक उद्दिग्ण करणारी आहे.

ही घटना आणि ताहिणीमध्ये पोहायला उडी मारलेला तट्टण वाहून गेल्याची घटना, दोन्ही लागोपाठच घडल्या. पावसाळा हा ऋतू निसर्गाचे सौंदर्य खुलवणार असतो. ते पाहण्यासाठी, अनुभवाण्यासाठी आणि तो अनुभव छायाचित्रे किंवा दृश्यफितीत साठवून ठेवण्यासाठी कोणीही उत्सुक असणार यात शंका नाही. पण, या दोन्ही घटना त्या पलीकडच्या आहेत; अजाणतेपणी असेल, पण धोके न कळल्याने काय संकट ओढवू शकते, याची पुनःपुन्हा आठवण करून देणाऱ्या आहेत; दर पावसाळ्यात अशा घटना घडून जीव जातात, तरीही आपण त्यातून काहीच धडा घेत नसल्याचे स्मरण करून देणाऱ्या आहेत. कोणताही आनंद हल्ली 'मनाला आनंद झाला, पुरे,' अशा स्वरूपाचा असून भागत नाही. त्यासाठी विशिष्ट गोष्टी केल्याचे 'रिकमार्क' करावे लागते. म्हणजे उदाहरणार्थ, पावसाळा आला, की अमुक एक किंवा तमुक इतक्या सहली झाल्याच पाहिजेत आणि पुरावा म्हणून त्यांची छायाचित्रे, दृश्यफिती समाज माध्यांवर झळकलीच पाहिजेत, असे. हे असे करण्यासाठी आणि इतरांपेक्षा वेगळे ठरण्यासाठी कृतीत काही तरी वैचित्र्य आणावे लागते. भान सुटण्याचा हाच बिंदू असतो. जीव गेल्याच्या दोन घटना घडूनही रीलसाठी बंधाऱ्यावर पाण्यात झोकून देणाऱ्या तरुणांची दृश्यफित समार येते, तेव्हा या बिंदूपासून सुरू होणारी सीमारेषा बरेच जण विसरले आहेत, याची खात्री पटते.

वर्षाविहाराच्या वेळी झालेल्या दुर्घटनेनंतर धोकादायक पर्यटनाबाबत बरेच बोलले, लिहिले गेले. त्यातून खरेच काही हाती पडते का, हा खरा प्रश्न. सार्वजनिक आनंद साजरा करणे आणि उन्माद करणे यातील सीमा पुसली गेलेल्यालाही आता बराच काळ लोटला. पावसाळ्यात घाटांत, गड-किल्ल्यांवर दिसणारी दृश्ये यांचे पुरावे. घाटातल्या एखाद्या वळणावर धबधबा कोसळत असेल, तर ते वळणच अडवून ठेवून धांगडळीमा करणे, किल्ल्यांचे पावित्र्य न राखणे हे प्रकार गेली काही वर्षे सर्रास घडत आहेत. हे घडू नये, म्हणून लगेच पर्यटनात काही लष्करी शिस्त आणावी किंवा नियमांचे अडबड मारवावे, असे करणे मूर्खपणाचेच ठरेल. पण, म्हणून सार्वजनिकरीत्या व्यक्त होण्याच्या मर्यादा ओलांडाय्यात, असेही अपेक्षित नाही. निसर्गाचा आवाज ऐकावा, त्याच्या पाना-फुलांतून वाहणारे संगीत ऐकावे, इतकी अभिजातता यावी, हे फार आदर्श झाले. पण, एखाद्या धबधब्यात भिजताना गाड्यांच्या ध्वनिश्रेणिकांवरून इतरांना त्रास होईंस्तोवर कंठाळी संगीत वाजवत, रस्ते अडवून नाचणे म्हणजे व्यक्त होणे नव्हे, इतके भान तरी आले पाहिजे ना. या भानबरोबरच जे काही करायचे आहे, ते स्वतःचा जीव सांभाळून करावे, हे सांगण्यासाठीही वेगळे नियम करण्याची गरज नसली पाहिजे. लोणावळा, महाबळेश्वर

शोकांतिका असताना, पर्यटनस्थळांची देखरेख आणि देखभाल करणाऱ्या प्रशासनाचे उपाय तरी किमान कस्यक असावेत, अशी अपेक्षा करावी, तर त्या पातळीवरही आनंदच. म्हणजे, वर्षा पर्यटनाला गेल्यावर स्वतःचा जीव धोक्यात घालून काही करू नका, असे आवाहन करणे, तशा आशयाच्या सूचनांचे फलक वगैरे लावणे योग्यच, पण पर्यटक ऐकत नाहीत म्हणून पर्यटनावरच बंदी घालणे हा कोणता उपाय? गर्दी आवरत नाही, तर ती कशी आवरता येईल, याचा विचार करायचा, की थेट बंदी घालून पर्यटनच बंद पाडायचे? यंदाच्या पावसाळ्याच्या सुरुवातीलाच घडलेल्या घटनेनंतर असेच काही उपाय पुणे जिल्ह्यात योजले गेले. वन क्षेत्रातील किंवा पर्यावरणदृष्ट्या संवेदनशील क्षेत्रातील बंदीवर कोणीच आक्षेप घेण्याचे कारण नाही. तसेच, खोल पाण्यात उतरणे, धोकादायक पद्धतीने वाहणे लावणे, नैसर्गिक धबधब्यांच्या ठिकाणी मद्यपान करणे आदींवरील बंदीही योग्यच. पण, बंदी आहे म्हणून तेथे कोणी फिरकणार नाही, याची खात्री कोण आणि कशी देणार? त्यासाठी आधी व्यवस्था नको का उभारयायची? मध्यंतरी सिंहाड, कास पठार येथील गर्दी नियंत्रित ठेवण्यासाठी ठरावीक संख्येनंतर प्रवेश बंद करण्याचा निर्णय घेतला गेला. असे असूनही सिंहाडावर जाणाऱ्या रस्त्यावर शनिवार, रविवारी प्रचंड गर्दी झाल्याची, कोंडी झाल्याची छायाचित्रे येतातच. कळसुबाई शिखर, नाशिकचा हरिहर

पैकी २४ राज्यांत अशी कायदेशीर मुभा आहे. जर्मनीतही याच वर्षी एक एप्रिलपासून सौम्य अमली पदार्थ कमी प्रमाणात (२५ ग्रॅम) बाळगण्याची परवानगी देणारा कायदा लागू झाला आहे. युरोपातील बहुतेक देशांमध्ये अत्यंत कमी प्रमाणात अमली पदार्थ बाळगणे हा गुन्हा नाही, पण अमली पदार्थांच्या जाहीरपणे सेवनावर मात्र निर्बंध आहेत.

युरोपातील काही देश मात्र या बाबतीत अगदी खुले प्राग, मस्टरडॅम अशा अनेक शहरांत असे अनेक वीड्स किंवा कॅनबिस शॉप्स आहेत. अनेक सुपरमार्केटमधूनही त्यांची सर्रास विक्री होते, हे देखील चित्र मला पाहायला मिळाले. अगदी चॉकलेट-गोळ्यांपासून मद्यापर्यंत त्यांचे मिश्रण केलेले पदार्थ तिथे मिळतात. मात्र, त्यास सर्वसामान्य ग्राहकांकडून मिळणारा प्रतिसाद अगदीच तुरळक जाणवला. अर्थात, मस्टरडॅम येथे अनेक स्मोकी बार्सही आहेत. मात्र, तिथेही अगदी शिस्तित व्यवहार सुरू असलेले दिसले. इथे मला, एक मूलभूत फरक जाणवला तो म्हणजे, भारतासारख्या देशात जिथे अशा अमली पदार्थांच्या सेवन अथवा विक्रीवर (अपवाद वगळता) बंदी आहे, किंवा त्यास सामाजिक मान्यता नाही, तिथे ड्रग क्लब मोठ्या प्रमाणात फोफावले आहे. मोठ्या शहरातील तरुणाई अलगद त्याच्या विळख्यात अकडते आहे. पुण्यातील उघडकीस आलेले प्रकार आपल्याला तेच सांगतात. व दुसरीकडे, जिथे त्यास मान्यता आहे, तेथील लोकांमध्ये त्याच्या आहारी गेल्याचे किंवा त्यातून फार मोठे कांड घडल्याचे प्रकरणे जाणवत नाही, दिसत नाही. त्यास अपवाद असू शकतो. मात्र, जे कोणी घटक या व्यवसायाशी संबंधित आहेत, ते त्याकडे शुद्ध व्यवसायाच्या दृष्टिकोनातून पाहतात. व्यवहार पारदर्शी ठेवतात आणि त्याचे सेवन करून सार्वजनिक ठिकाणी हुल्लडबाजी किंवा कोणतेही अप्रिय प्रकार करताना दिसत नाही. इतकेच काय या व्यवसायाची मोठी जाहिरातबाजीही पाहायला मिळत नाही. याचे कारण काय असावे, हा प्रश्न पडतो आणि त्याचे आपल्याला सुचणारे उत्तर अनेक मूलभूत प्रश्नांसाठी जन्म घालतो.

याच प्राग शहरात इंडियन रेस्टॉरंटही अनेक आहेत. त्यातही एक शुद्ध शाकाहारी होते, बिस व्हेजिटेरियन धावा. तेथील वैशिष्ट्य म्हणजे तेथे बुफे पद्धतीने मांडलेल्या पदार्थांतून तुम्ही थाळी भरयावी. काउंटरवर त्या थाळीचे वजन होते आणि त्या वजनानुसार त्या थाळीचे पैसे भरयावे. यामागेच आर्थिक गणित काय असावे या विचारापेक्षा त्या रुचकर भोजनाचा आस्वाद अधिक आनंददायी होता.

गड, लोहगड, राजमाची येथील गर्दी नुसती पाहूनच धडकी भरते. म्हणजे नियम तर आहेत, पण त्यांची अंमलबजावणी करण्यासाठी पुरेशी यंत्रणाच नाही, असे चित्र मग यावरचा टोकाचा जालीम उपाय म्हणजे अलीकडे देण्यात आलेला जमावबंदीचा आदेश. याची परिणामकारकताही एका मर्यादितपर्यंत असणार आहे, हे प्रशासनाला माहीत नसेल का? नियम केला, की तो हमखास मोडणारेच जास्त असतात, हे आता आणखी किती वेळा सिद्ध करायचे बाकी राहिले आहे? शिवाय, जेथे जाण्यास हरकत नाही, जेथे पर्यटकांच्या क्रयशक्तीवरच अनेकांचे हंगामी वा पूर्ण वेळचे व्यवसाय अवलंबून आहेत, अशा ठिकाणांवरील पर्यटनाचे काय? तेथे जर जमावबंदीसारखे आदेश लागू असतील, तर त्यातून नेमके काय साध्य होणार आहे?

पर्यटनाला जसा सांस्कृतिक कोण आहे, तसा आर्थिक आयामही आहे. महाराष्ट्रातील समुद्रकिनारे, गिरिस्थाने आणि गड-किल्ल्यांचे वैभव देश-विदेशातील पर्यटकांसाठी आकर्षणबिंदू आहे. त्या भोवती सध्या अर्थकारणही गुंफते गेले आहे, ज्याचे स्वतंत्र सशक्त अर्थव्यवस्थेत रुपांतर करण्यासाठी काही मूलभूत काम करावे लागणार आहे. परदेशांत पर्यटन करताना तेथील स्वच्छता आणि नियमपालनाचे

कौतुक होते. पण, ते करण्यासाठी त्यांनी जी यंत्रणा उभी केली आहे, त्याची आपल्याकडील परिस्थितीला साजेसी प्रतिकृती उभी राहत नाही, तिचा साधा विचारदेखील होत नाही. तेथील समुद्रकिनार्यांचे उदाहरण घ्यायचे, तर कोणत्या किनाऱ्यावर फिरायचे, कोणत्या नाही, याची इतकी स्पष्टता असते, की मजाव असलेल्या ठिकाणी जाताच न येण्याची पुरेपूर व्यवस्था केली जाते. जेथे जाता येते, तेथे पुरेसे जीवरक्षक, इशारा व्यवस्था, स्वच्छतेची मानके असे सगळे सगळे यंत्रणेच्या पातळीवर अस्तित्वात असते. आणि, ते पर्यटकांकडून पाळलेही जाते. आपण मात्र अजूनही हे करण्यावेजी तत्कालिक, फुटकळ उपाय करून वेळ मारून नेणे असेच करत आहोत. एकीकडे वैयक्तिक पातळीवर शिस्तीचा अभाव आणि दुसरीकडे मूलभूत काम करण्याबाबत अनास्था अशा कात्रीत आपल्याकडचे पर्यटनही अडकले आहे. एक समजून घ्यायला हवे, की आपल्याला पर्यटक म्हणून स्वयंशिस्तीचे वाडे आहे, कारण आपल्या व्यवस्थेलाही शिस्त नाहीये. काही केले तरी चालते, असे चालवून घेऊन नाही चालणार! पर्यटन हासुद्धा समाजाचा सांस्कृतिक मापदंड असतो, याची आपल्याला नीट जाणीव नाही. ती लवकर आली, तर बरी. अन्यथा, घसरण सुरूच आहे

नवीन शैक्षणिक धोरणावर काँक्सिटमध्ये परिसंवाद

लातूर : नव्यानेच लागू करण्यात आलेल्या नवीन शैक्षणिक धोरण २०२० वर येथील काँक्सिट महाविद्यालयात प्राध्यापकांच्या परिसंवादाचे आयोजन करण्यात आले होते. यावेळी महाविद्यालयातील विविध विषयांच्या तज्ज्ञ प्राध्यापकांनी संगणक शास्त्रातील विविध अभ्यासक्रमासंबंधीचे नवीन शैक्षणिक धोरणाविषयीचे ज्ञान तसेच अभ्यासक्रमाचे स्वरूप इतरांसमोर कथन केले.

प्राध्यापकांमध्ये नवीन शैक्षणिक धोरणाविषयी जनजागृती व्हावी, त्यांनी या धोरणानुसार आपापल्या विषयात पारंगत बनावे, यासाठी नांदेडच्या स्वामी रामानंद तीर्थ मराठवाडा विद्यापीठाचे कुलगुरू डॉ. मनोहर चासकर यांच्या सूचनेवरून येथील काँक्सिट महाविद्यालयात प्राध्यापकांच्या परिसंवादाचे आयोजन करण्यात आले होते. अध्यक्षस्थानी रॉयल एज्युकेशन सोसायटीचे संस्थापक अध्यक्ष डॉ. एम. आर. पाटील होते. यावेळी प्रमुख पाहुणे म्हणून काँक्सिटचे प्राचार्य डॉ. एन. एस. झुल्ये, उपप्राचार्य डॉ. डी. आर. सोमवंशी, डॉ. व्ही. व्ही. भोसले, ट्रेनिंग व प्लेसमेंट प्रमुख प्रा. कैलास जाधव, डॉ. डी. एच. महामुनी, प्रा. सुषमा मुंडे, प्रा. नितीन वाघमारे यांची उपस्थिती होती.

यावेळी डॉ. एम. आर. पाटील म्हणाले, नवीन शैक्षणिक धोरण देशभर लागू करण्यात आले आहे. त्या धोरणाचा बारकाईने अभ्यास करून प्रत्येक प्राध्यापक आपापल्या विषयात पारंगत असावा, यासाठी प्रत्येकाने मनापासून प्रयत्न करावेत, प्राध्यापकांनी आपल्या सखोल ज्ञानाचा लाभ विद्यार्थ्यांना देऊन त्यांना गुणवत्तापूर्ण बनवावे, असे आवाहन डॉ. पाटील यांनी यावेळी केले. यावेळी महाविद्यालयातील विविध विभागांतील १०० पेक्षा अधिक प्राध्यापकांनी नवीन शैक्षणिक धोरणाविषयी आपापल्या अभ्यासक्रमातील आणि विषयातील बारकावे उपस्थितांना सांगितले. काँक्सिटमध्ये यापूर्वीही अशा परिसंवादांचे आयोजन करून प्राध्यापकांमध्ये नवीन शैक्षणिक धोरण राबविण्याविषयी जनजागृती करण्यात आली आहे.

नागरी बँकांच्या प्रशांसाठी केंद्रीय गृह व सहकार मंत्री अमितभाई शहा यांच्याशी माजी आ.शिवाजीराव पाटील कव्हेकरांची सविस्तर चर्चा

लातूर दि.०५-०७-२०२४ देशातील नागरी सहकारी बँकांना कर्ज थकबाकीसाठी सहकार विभागाने १०१ प्रमाणपत्र व सरफेशी मान्यतेनंतर थकबाकीदारांची प्रॉपर्टी नियमांचे पालन करून विकता येत होती. सदरील कायद्यामध्ये सहकार विभागाच्या परवानगीनंतर जिल्हाधिकारी यांच्याकडून ताबा पावती घ्यावी लागते व त्यानंतर प्रॉपर्टी लिलाव करता येते. परंतु जिल्हाधिकार्यांकडे अतिरिक्त कामाचा ताण असल्यामुळे या बँकेच्या कामासाठी त्यांना पुरेसा वेळ देता येत नाही. त्यामुळे सहकार विभागाच्या परवानगीनेच कार्यवाही करण्याचा अधिकार देशातील सर्व नागरी बँकांना द्यावा. अशी मागणी माजी आ.शिवाजीराव पाटील कव्हेकर यांनी केंद्रीय गृहमंत्री तथा सहकार मंत्री अमितभाई शहा यांच्याशी चर्चेदरम्यान केली.

देशातील नागरी सहकारी बँकांना कर्ज थकबाकीसाठी सहकार विभागाने १०१ प्रमाणपत्र व सरफेशी मान्यतेनंतर पुढील कार्यवाहीसाठी सहकार विभागाच्या परवानगीनंतर जिल्हाधिकारी यांच्याकडून ताबा पावती घ्यावी लागते व त्यानंतर प्रॉपर्टी लिलाव करण्याची प्रक्रीया आहे. परंतु जिल्हाधिकारी महोदयांकडे अतिरिक्त कामाचा व्याप असल्यामुळे बँकेच्या हेरिंग व निर्णयासाठी बराच वेळ लागतो. त्यामुळे वसूली कायद्यामध्ये केलेल्या बदलामध्ये पूर्वी प्रमाणेच सहकार विभागाच्या परवानगीनेच कार्यवाही करण्याचा अधिकार देशातील सर्व नागरी बँकांना द्यावा. अशा मागणीचे लेखी पत्र महाराष्ट्र नागरी सहकारी बँकेचे अध्यक्ष माजी आ.शिवाजीराव पाटील कव्हेकर यांनी देशाचे केंद्रीय गृह व सहकार मंत्री मा.ना.अमितभाई शहा यांच्याकडे पार्लमेंटमधील भेटी दरम्यान केली. याबाबत सकारात्मक निर्णय घेऊन असे मा.ना.अमितभाई शहा यांनी सांगितले असल्याची माहिती माजी आ.शिवाजीराव पाटील कव्हेकर यांनी दिली असून त्यांच्या या सकारात्मक भूमिकेमुळे बँकांना चांगले सहकार्य होणार आहे.

संशयित आरोपींची सीबीआय वाढवून मागणार कोठडी

लातूर : प्रतिनिधी नीट २०२४ पेपरफुटी प्रकरणाचे धगेदोरे लातूरपर्यंत पोहचल्याने देशभरात चर्चेला आलेल्या लातूरत दाखल झालेल्या सीबीआय पथकाने आरोपींना ताब्यात घेत या प्रकरणाचा लातूरत विविध अंगांने तपास सुरु केला आहे. मागच्या चार दिवसांच्या तपासानंतर तो पुर्ण झालेला नाही त्यामुळे आज दि. ६ जुलै रोजी आरोपींची सीबीआय कोठडी संपत असल्याने सीबीआय संशयीत आरोपींना न्यायालयासमोर हजर करून परत पाच दिवसाची सीबीआय कोठडी वाढवून मागण्याची शक्यता आहे.

येथील शिवाजीनगर पोलीस ठाण्यात पेपरफुटीच्या नवीन कायद्यानुसार संजय जाधव व जलीलखॉ पठाण, ईरना मण्णाजी कोनगलवार मुळ रा. देगलूर, जि. नांदेड व दिल्ली येथील गंगाधर मुंडे नामक व्यक्ती विरोधात गुन्हा दाखल आहे. या चार संशयीत आरोपी पैकी संजय तुकाराम जाधव व जलीलखॉ उमरखान पठाण यांना पोलीसांनी गजाआड केले असून ते सध्या सबीआयच्या कोठडीत आहेत. तर या गुन्हात मुख्य सुत्रधार असलेला ईरना मण्णाजी कोनगलवार हा आपल्या कुटुंबासह अद्यापही फरारच आहे. तर दिल्लीच्या गंगाधर नामक आरोपीला सीबीआयने ताब्यात घेतल्याचे वृत्त आहे.संशयीत आरोपी संजय तुकाराम जाधव व जलीलखॉ पठाण यांना मांगळवारी सीबीआय कोठडी सुनावल्यानंतर सीबीआयने लातूरत विविध अंगांने तपास सुरु केला आहे. तो अद्याप तरी पुर्ण झालेला नाही. या

चार दिवसांच्या कालावधीत सीबीआयने पोलीस, एटीएसने केलेल्या तपासाची पडताळणी केली असून सीबीआय व पोलीस कोठडीत संशयीत आरोपींकडून इतर तिघा संशयीतांची जी नावे समोर आली आहेत त्यांची चौकशी करीत आहे. तसेच सीबीआयने फरार असलेल्या इरणा कोनगलवार याच्या घराची इन-कॅमरा झडती घेतली असली तरी तपास पुर्ण झालेला नाही. अजून ही सीबीआयला चौकशीसाठी संशयीत आरोपींचा कोठडीची आवश्यकता आहे. त्यामुळे सीबीआय आज त्यांच्या कोठडीतील संशयीत आरोपी संजय तुकाराम जाधव व जलीलखॉ पठाण यांना न्यायालयासमोर हजर करून त्यांच्या कोठडीत वाढ करावी, अशी मागणी करण्याची शक्यता आहे.सीबीआयने तशी मागणी केल्यास न्यायालय त्यांना परत कोठडी सुनावते का ते आज स्पष्ट होणार आहे.

'सीईओ' सागर यांच्या हस्ते प्राचार्य डी. एन. केंद्रे यांचा सत्कार

लातूर, दि. ५ - येथील महाराष्ट्र शिक्षण मंडळ या संस्थेला 'नवभारत'च्यावतीने 'बेस्ट इन्स्टिट्यूट फॉर इमेज डेव्हलपमेंट ग्रोमिंग इन महाराष्ट्र' हा पुरस्कार मिळाल्याबद्दल संस्थेचे सचिव प्राचार्य डी. एन. केंद्रे यांचा जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी अनमोल सागर यांच्या हस्ते सत्कार करण्यात आला. माध्यमिक शिक्षण विभाग, योजना विभाग आणि मुख्याध्यापक संघाच्यावतीने शुक्रवारी येथील दयानंद शिक्षण संस्थेच्या सभागृहात मुख्याध्यापकांची सहविचार सभा झाली. यावेळी मुख्य कार्यकारी अधिकारी सागर यांच्या हस्ते प्राचार्य केंद्रे यांचा शाल व पुष्पगुच्छ देवून सत्कार करण्यात आला. या सहविचार सभेत नवीन शैक्षणिक धोरणाबद्दल चर्चा व मार्गदर्शन करण्यात आले. यावेळी जिल्हा

परिषदेच्या माध्यमिक विभागाचे शिक्षणाधिकारी नागेश मापारी, योजना विभागाच्या शिक्षणाधिकारी तुषी अंधारे, उपशिक्षणाधिकारी संजय क्षीरसागर, मुख्याध्यापक संघटनेचे अध्यक्ष प्रकाश देशमुख, स्काऊट गाईडचे प्रमुख चामे, दयानंद महाविद्यालयाचे उपप्राचार्य माळी, बी. जी. चोले आदी उपस्थित होते.

राज्यातील विद्यार्थ्यांची होणार पायाभूत चाचणी!

पुणे : राज्यात तिसरी ते नववीच्या वर्गात शिकणा-या विद्यार्थ्यांसाठी तीन नियतकालिक मूल्यांकन चाचण्या घेतल्या जाणार आहेत. ही चाचणी शासकीय, स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या सर्व शाळा तसेच खासगी अनुदानित शाळेतील विद्यार्थ्यांसाठी असणार आहेत. १० ते १२ जुलै या कालावधीत पायाभूत चाचणी घेण्याचे निर्देश राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषदेतर्फे देण्यात आले आहेत.

पायाभूत चाचणीत प्रथम भाषा, गणित व तृतीय भाषा या विषयांचा समावेश आहे. स्टार प्रकल्पांतर्गत राज्यात नियतकालिक चाचण्या घेण्याचे प्रस्तावित आहे. त्यानुसार वर्षभरात तीन नियतकालिक चाचण्या घेण्यात येणार आहेत. त्याचा पहिला टप्पा म्हणून पायाभूत चाचणी, संकलित मूल्यांमपन एक व दोन अशा चाचण्या प्रस्तावित करण्यात आल्या आहेत. विद्यार्थ्यांची अध्ययन निष्पत्ती किती प्रमाणात प्राप्त झाली आहे

हे जाणून घेणे हा चाचण्यांचा मुख्य उद्देश आहे. यामुळे अध्ययन-अध्यापन प्रक्रियेत मूलभूत सुधारणा करणे व कृती कार्यक्रमाचे आयोजन करणे हा उद्देश असणार आहे. ऑक्टोबर २०२४ चा शेवटचा

आठवडाकिंवा नोव्हेंबरचा पहिला आठवडा या कालावधीत संकलित मूल्यांमपन चाचणी एक, तर एप्रिल २०२५ चा पहिला आठवडा अथवा दुसरा आठवडा या कालावधीत संकलित मूल्यांमपन चाचणी क्रमांक दोन घेण्यात येणार आहे. प्रत्येक विद्यार्थ्याने इयत्तानिहाय अपेक्षित अध्ययन संपादनूक प्राप्त केली आहे किंवा कसे याची पडताळणी करण्यासाठी व अध्ययन-अध्यापन प्रक्रिया सुलभ होण्याच्या दृष्टीने पायाभूत चाचणीचे नियोजन करण्यात आले आहे.

मूलभूत क्षमतेचा विचार होणार या चाचण्या दहावी-बारावीच्या बोर्ड परीक्षेप्रमाणे असणार नाहीत. त्यामुळे विद्यार्थ्यांना अतिरिक्त ताण देण्यात येऊ नये, असे निर्देशही देण्यात आले आहेत. ही चाचणी एकूण दहा माध्यमांमध्ये घेण्यात येईल. या चाचणीसाठी विद्यार्थी सध्या ज्या वर्गात शिकत आहेत त्या इयत्तेच्या अगोदरच्या इयत्तेचा अभ्यासक्रम, अध्ययन निष्पत्ती व मूलभूत क्षमता यांचा

विचार करण्यात आलेला आहे. प्रश्नपत्रिका पुरविण्यात येणार या परीक्षेसाठी विद्यार्थ्यांना राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षणतर्फे प्रश्नपत्रिका पुरविण्यात येणार आहेत. तालुकास्तरावर पुरविण्यात येणा-या प्रश्नपत्रिका कोणत्याही परिस्थितीमध्ये फोटोकॉपीसाठी अथवा इतर साहित्याही बाहेर पडणार नाहीत याची दक्षता घ्यावी, असे आदेश देण्यात आले आहेत.

नियोजित वेळेतच परीक्षेचे नियोजन शाळा प्रश्नपत्रिका परीक्षेच्या दिवशी वेळापत्रकाप्रमाणे वापरता आणतील याबाबत काळजी घेण्याचे निर्देश देण्यात आले आहेत. पायाभूत चाचणीसाठी वेळापत्रक निर्धारित करून देण्यात आले आहे. १० जुलैला तिसरी ते सहावीसाठी ५० गुण, सातवी ते नववीसाठी ६० गुणांची चाचणी प्रस्तावित करण्यात आली आहे. यासाठी तिसरी ते सहावीला ९० मिनिटे व सातवी ते नववीसाठी १२० मिनिटे वेळ दिला जाणार आहे.

९ जुलै पर्यंत जात वैधता प्रमाणपत्र सादर न केल्यास ग्रामपंचायत सदस्य, सरपंचपद होणार रद्द

लातूर, दि. ०५ (जिमाका) : राज्य शासनाच्या १० जुलै २०२३ रोजीच्या अध्यादेशानुसार १ जानेवारी, २०२१ ते १० जुलै, २०२३ दरम्यान पार पडलेल्या ग्रामपंचायतीच्या, तसेच जिल्हा परिषद व पंचायत समितीच्या सार्वत्रिक व पोट निवडणुकांमध्ये राखीव जागेवर निवडून आलेल्या उमेदवारांना जात वैधता प्रमाणपत्र सादर करण्यासाठी १२ महिन्यांची मुदतवाढ दिली आहे. ही मुदत ९ जुलै, २०२४ रोजी संपत आहे. त्यामुळे १ जानेवारी, २०२१ ते दिनांक ३० जून २०२३ या कालावधीत पार पडलेल्या ग्रामपंचायत सार्वत्रिक, पोटनिवडणुकीमध्ये राखीव प्रवर्गातून निवडून आलेल्या उमेदवारांनी त्यांचे जात वैधता प्रमाणपत्र ९ जुलै, २०२४ रोजीपर्यंत सक्षम प्राधिकारी यांच्याकडे सादर करावे, असे आवाहन उपजिल्हाधिकारी (सामान्य प्रशासन) नितीन वाघमारे यांनी केले आहे. बारा महिन्यांच्या मुदतवाढीच्या कालावधीत ज्या उमेदवारांनी जात वैधता प्रमाणपत्र सक्षम प्राधिकारी यांच्याकडे सादर केले नाही, अशा उमेदवारांचे सदस्य, सरपंच पद भूतलक्षी प्रभावाने रद्द झाले असल्याचे मानण्यात येईल, असे त्यांनी प्रसिद्धीस दिलेल्या पत्रकात म्हटले आहे.

लातूर जिल्हा बँकेत शून्य बॅलन्सवर खाते उघडता येणार

लातूर : प्रतिनिधीराज्य सरकारने नुकताच राज्यातील २१ ते ६५ वयातील महिलांसाठी मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहिण योजना जाहीर करून दरमहा १५०० रुपये देण्याची घोषणा केली असून या योजनेसाठी बँकेत खाते असणे आवश्यक आहे. त्यासाठी जिल्ह्यातील शेतक-यांची आर्थिक वाहिनी असलेल्या लातूर जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेने या योजनेसाठी जिल्ह्यातील महिलांसाठी विशेष बाब म्हणून शून्य रकमेवर खाते उघडण्याची घोषणा केली आहे. या मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहिण योजनेचा महिला वर्गांनी

फायदा घ्यावा. नजीकच्या जिल्हा बँकेत कुठल्याही शाखेत खाते उघडावे, त्याचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन लातूर जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँकेचे चेअरमन आमदार धीरज विलासराव देशमुख यांनी केले आहे .

लातूर जिल्हा बँक ही राज्यातील नावलौकिक असलेली बँक असून या बँकेच्या जिल्हाभरात ग्रामीण भागात १२२ शाखा आहेत. त्यामुळे जिल्ह्यात व शहरातील महिलांना या मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहिण योजने अंतर्गत शून्य बॅलन्सने खाते उघडता येईल. यासाठी जिल्ह्यात आपल्या नजीकच्या शाखेत जाऊन त्याचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन जिल्हा बँकेच्या वतीने करण्यात आले आहे

सोयाबीनचा ११० टक्के क्षेत्रावर पेरा

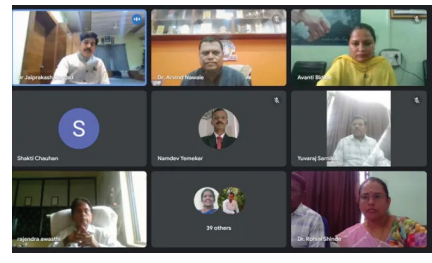
लातूर : प्रतिनिधी जून महिन्यात झालेल्या सर्वदूर पावसाने लातूर जिल्ह्यात गेल्या दोन आठवड्यात शेतक-यांनी ९६.३३ टक्के क्षेत्रावर पेरण्या ऊरकल्या असून सोयाबीनचा सर्वाधिक पेरा ११० टक्के झाला आहे. यावर्षी वेळेपेक्षा लवकर पेरण्या झाल्याने खरीप हंगामातील पिकांची उगवणही चांगली झाली आहे. शेतक-यांनी या पिकांची एक कोळपणीची फेरीसुध्दा पूर्ण केली आहे. त्यामुळे या पिकांच्या वाडीसाठी जिल्ह्यात दमदार पावसाची नितांत गरज आहे. हवामान विभागाच्या अनुमानानुसार यावर्षी पावसाचे आगमन लवकर होऊन खरीप हंगामातील पेरण्याही गतीमान झाल्या आहेत. लातूर जिल्ह्यात सरासरी ७९१.६० मिली मिटर पाऊस पडतो. तो जून महिन्याच्या सुरुवातीपासूनच कोसळत असल्यामुळे आज पर्यंत जिल्ह्यात २३९.४ मिली मिटर पावसाची नोंद झाली आहे. या पावसाच्यामुळे जमीनीत ओल खोलवर पसरल्याने खरीप हंगामाच्या ९६ टक्के पेरण्या झाल्या आहेत. जिल्ह्यात सध्या पेरण्या अंतिम टप्प्यात आहेत.

लातूर जिल्हा बँक ही राज्यातील नावलौकिक असलेली बँक असून या बँकेच्या जिल्हाभरात ग्रामीण भागात १२२ शाखा आहेत. त्यामुळे जिल्ह्यात व शहरातील महिलांना या मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहिण योजने अंतर्गत शून्य बॅलन्सने खाते उघडता येईल. यासाठी जिल्ह्यात आपल्या नजीकच्या शाखेत जाऊन त्याचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन जिल्हा बँकेच्या वतीने करण्यात आले आहे

विद्यार्थ्यांचे भविष्य घडविण्यासाठी सक्रियपणे कार्य करावे

लातूर : प्रतिनिधी उच्च शिक्षणाचा दर्जा उंचावण्यासाठी नोडल महाविद्यालयाची असलेली भूमिका, सोपवलेली जबाबदारी याबद्दल माहिती सांगून इंटरनॅशनल धोरणाची अंमलबजावणी सर्व महाविद्यालयांनी कशी कराव्याची, विद्यार्थ्यांचे करिअर कसे घडविले पाहिजे, कॉलेजसमोरील आव्हानांना तोंड कसे द्यायचे, नॅकचा दर्जा उंचावणे आणि पदवी व पदव्युत्तर स्तरावरील विद्यार्थ्यांचे भविष्य घडविण्यासाठी सक्रियपणे कार्य केले पाहिजे, असे प्रतिपादन महाराष्ट्र शासनाच्या उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाचे मुख्य सचिव यांचे विशेष अधिकारी शक्तीसिंग चौहान यांनी केले.दयानंद विज्ञान महाविद्यालयात 'इंटरनॅशनल धोरण अंमलबजावणी-राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२०' या विषयावर जिल्हास्तरीय मार्गदर्शनपर गुगल मिटच्या माध्यमातून ऑनलाईन कार्यक्रम प्रसंगी ते बोलत होते.

याप्रसंगी उच्च व तंत्रशिक्षण विभागाचे सहाय्यकार डॉ. विजय जोशी, नांदेड विभागीय सहसंचालक डॉ. किरणकुमार बोदर, प्राचार्य डॉ. जयप्रकाश दरगड, उपप्राचार्य डॉ. सिद्धेश्वर बेळ्हाळे, नोडल ऑफिसर डॉ. युवराज सारणीकर, इंद्रजी विभाग प्रमुख प्रा. मेघा पंडित, तांत्रिक साहाय्यक डॉ. रोहिणी शिंदे, डॉ. राहुल मोरे यांची प्रमुख उपस्थिती होती. याप्रसंगी डॉ. जोशी यांनी इंटरनॅशनल अंमलबजावणी कशी करता येईल याबद्दल मार्गदर्शन करत बँकिंग सेक्टर, खाजगी कंपन्या, विविध संस्था, बचत गट अशा सर्व क्षेत्रातील इंटरनॅशनल यादी तयार करून विद्यार्थ्यांना स्वतःच्या पायावर सक्षमपणे उभे केले पाहिजे असेही त्यांनी सांगितले. प्राचार्य डॉ. दरगड यांनी दयानंद विज्ञान महाविद्यालयाची लातूर जिल्ह्यासाठी नोडल कॉलेज म्हणून निवड केलेली आहे. ही आमच्यासाठी अभिमानास्पद बाब असून इंटरनॅशनलमधला लातूर शैक्षणिक पॅटर्न निर्माण करू आणि त्यांची यशस्वी अंमलबजावणी करू असे आश्वासनही त्यांनी दिले.

मालमत्ता धारकानी टॅक्स सवलतीचा लाभ घ्यावा १५ दिवसात ४००० मालमत्ता धारकानी सुट चा लाभ घेतला..

महिला व दिव्यांग यांच्या नावे असलेल्या मालमत्तास अतिरिक्त ५ % सुट

लातूर/प्रतिनिधी :लातूर शहर महानगरपालिका हद्दीतील मालमत्ताधारकांस कळविण्यात येते की, सन २०२४-२५ ची मालमत्ता कराची देयक वाटप झाली असून कर वसुलीस सुरुवात झाली आहे. सन २०२४-२५ वर्षाच्या सुरुवाती पासूनच कर संकलन विभागामार्फत टॅक्स वसुली चे नियोजन करण्यात आले आहे. त्यानुषंगाने वर्षाच्या सुरुवातीस कर भरणाऱे मालमत्ता धारकासाठी विविध सुट/सवलती देण्यात आले आहेत. त्यानुसार ३० जून पर्यंत मालमत्ता कर पेश्रळपश भरणा-यास १० % व ऑफलाइन भरणाच्यास ७% सवलत देण्यात आली होती. सदरील योजनेचा लाभ ४ हजार हून अधिक मालमत्ताधारकांनी घेतला आहे.. मालमत्ताधारकांचा मिळणारा उरफुट्ट प्रतिसाद , कर भरणा केंद्रावर होणारी गर्दी व मागणी पहाता विविध सवलती/

सुट ला १५ जुलै पर्यंत मुदतवाढ देण्याचा निर्णय मनाप आयुक्त तथा प्रशासक बाबासाहेब मनोहरे यांनी घेतला आहे. मुदतवाढ कालावधीत सुद्धा मालमत्ताधारकांचा सूट मिळवून लाभ घेण्याकडे चांगला प्रतिसाद मिळत आहे. तरी दिलेली मुदतवाढ १५ जुलै पर्यंतच असल्याने उर्वरित मालमत्ता धारकाणी त्वरित टॅक्स भरून सूट चा लाभ घ्यावा व सहकार्य करावे असे आवाहन कर संकलन व कर आकारणी विभाग, मनाप लातूर यांच्या वतीने करण्यात येते. कर भरणा करण्यासाठी सिटीझन अॅप किंवा या वेबसाईटचा वापर करावा . किंवा आपल्या वसुली लिपिक, क्षेत्रीय कार्यालय, व मनाप मुख्यालय येथे आपल्याकडील देय कराचा भरणा करून वरील देण्यात आलेल्या सवलतीचा लाभ घेण्यात यावा.